

Lajiketestauksilla apua luomuperunan lajikevalintaan

Pirjo Kivijärvi¹, Anne Rahkonen², Eeva Leppänen³, Hanna Avikainen⁴, Veikko Hintikainen¹, Tapio Sulkko⁵, Anne Tillanen¹, Liisa Pietikäinen⁶, Jukka Hiltunen⁶ ja Mari Mäki⁴

¹MTT Kasvintuotannon tutkimus, Lönnrotinkatu 3, 50100 Mikkeli, etunimi.sukunimi@mtt.fi

² MTT Kasvintuotannon tutkimus, Planta, Tietotie, 31600 Jokioinen, anne.rahkonen@mtt.fi

³Suonenjoen Seudun marjanviljelijäin yhdistys ry, Rajakatu 2, 77600 Suonenjoki, marja.suonenjoki@ssmy.inet.fi

⁴Helsingin yliopisto Ruralia-instituutti, Lönnrotinkatu 7, 50100 Mikkeli, etunimi.sukunimi@helsinki.fi

⁵Savon ammatti- ja aikuisopisto, Hietapohjantie 926, 73460 Muuruvesi, tapio.sulkko@sakky.fi

⁶ProAgria Pohjois-Savo, Puijonkatu 14, 70110 Kuopio, etunimi.sukunimi@proagria.fi

TIIVISTELMÄ

Vuonna 2012 perunan luomuhyväksytyt tuotantoala oli 430 ha. Lisäystä edellisvuoden tuotantoalaan oli 19 %. Luomuperunan viljelyn ja kysynnän lisääntyessä haasteena on löytää satoisia, luomuviljelyyn sopivia, taudinkestäviä lajikkeita. Vuoden 2012 keväällä alkaneessa ”Luomu- ja IP-kasvituotannon kehittäminen - EKOkas” -hankkeessa pyritään löytämään satoisia ja viljelyvarmoja lajikkeita perunan luomutuotantoon yhteistyössä siemenperunan toimittajien ja Perunantutkimuslaitoksen kanssa. Lajikekokeet toteutetaan Savon ammatti- ja aikuisopiston pellolla Muuruvedellä.

Kasvukaudella 2012 testauksessa oli 12 lajiketta: Fambo ja Lady Felicia (Suomen Siemenperunakeskus Oy), Agila ja Gala (Myllymäen Peruna Oy), Carolus ja Erika (Perunaseppä Oy), Opera ja Challenger (Pohjoisen Kantaperuna Oy), Inova ja BioGold (Suomen Peruna Oy), Belana ja Marabel (Finbom Oy). Koe lannoitettiin ja hoidettiin luomussa hyväksytyin menetelmin. Mukulat istutettiin 28.5. käsin penkkeihin 25 cm:n välein. Koeruudun lajikekohtainen ala oli 4 m². Jokaista lajiketta oli kaksi koeruutua. Ennen istuttamista siemenmukulat peitettiin upotuskäsittelynä Rhizo Vital-valmisteella (sekoitus veteen, 0,2 % liuos). Pellolla havainnoitiin taimettuminen ja ruttosaastunta kerran viikossa sadonkorjuuseen saakka. Sato nostettiin käsin 6.9. Ruutusadosta määritettiin mukulasato, kokojakauma painoprosentteina, yli 40 mm:n mukulasato, mukulapaino kokojakaumittain, keskimääräinen mukulapaino, tärkkelyspitoisuus ja –sato, ulkoinen laatu sekä varastointikestävyys.

Suurimman kauppakelpoisen sadon (t/ha) tuottivat Inova (11,6), Marabel (10,7), Fambo (9,8), Gala (9,5) ja Lady Felicia (9,3). Inovan ja Galan suuri kauppakelpoinen sato perustui erittäin hyvään ulkoiseen laatuun. Fambossa oli lajikkeelle ominaiseen tapaan melko paljon vihertyneitä mukuloita, mutta muuten ulkoinen laatu oli virheetön. Marabelissa oli hiukan vihertyneitä ja vähäisiä muita laatuviikoja. Lady Felician kauppakelpoisen sadon osuutta pienensivät lievä rupisuus, maltotiat ja vihertyneet. Muiden lajikkeiden kauppakelpoinen hehtaarisato oli vaihdellen 2,8 – 6,7 tonnia. Rutonkestävät Carolus ja Opera tuottivat kokeen suurimmat sadot, mutta mallon vikojen vuoksi kauppakelpoinen sato jäi vaatimattomaksi. Hyvin rutankestävä BioGold tuotti myös hyvin kiloja, mutta maltokaariviroosin, rupisuuden ja mukularuton vuoksi kauppakelpoinen sato jäi melko pieneksi. Challengerin, Agilan ja Erikan pieni kauppakelpoinen sato oli seurausta pienestä kokonaissadosta ja laatuviikoista.

Marraskuussa tehdyssä varastotarkastuksessa selkeitä maltokaariviroosin oireita oli Erikassa, BioGoldissa, Operassa ja myös Challengerissa. Mukularuttoa oli Lady Feliciassa ja BioGoldissa.

Tulokset kuvaavat lajikkeiden käyttäytymistä kesän 2012 kasvuoloissa yhdellä koepaikalla, joten kokeen tulosten yleistämisessä on oltava varovainen. Lajiketestauksia on jatkettu kasvukaudella 2013 lähes samoilla lajikkeilla. Kasvukauden 2013 tulokset täydentävät aineistoa ja ne tullaan esittämään myös.

Asiasanat: luomu, peruna, lajike, lajiketestaus, perunarutto, *Phytophthora infestans*